Ένα πολύτιμο ταξίδι πριν από 20 χρόνια

Το εξώφυλλο του «Ε» Σεπτεμβρίου 1993 (τ. 7) με τίτλο «Η κάθοδος των Ποντίων»

Το VISCOUNTESS M συμμετείχε ενεργά στη μεγαλύτερη στρατιωτική επιχείρηση της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας. Ήταν μια σύγχρονη ναυτική εκστρατεία που στέφθηκε από απόλυτη επιτυχία. Χαρακτηρίστηκε ως η μεγαλύτερη μέχρι τότε προσπάθεια ευρωπαϊκού κράτους για την εκκένωση εμπόλεμης ζώνης. Το εγχείρημα συνέλαβαν εραστές της πολιτικής, εφαρμόστηκε από άριστους –έντολους και μη– και ανέδειξε αφανείς ήρωες

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΣΠΥΡΟΣ Μ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Μια ΑΡΓΩ για τη μεγάλη επιστροφή

Πριν από είκοσι χρόνια ακριβώς, στις 9 Αυγούστου 1993, απέπλευσε από τον Πειραιά το ΕΓ/ΟΓ VISCOUNTESS M της Marlines με προορισμό το Σοχούμι της Γεωργίας. Σκοπός του ταξιδιού ήταν ο απεγκλωβισμός των Ελλήνων του Πόντου που ζούσαν εκεί, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή. Ο πλοίαρχος του Π.Ν. Βασίλειος Ντερτιλής, που είχε την ευθύνη της επιχείρησης, δήλωνε τότε: «*Ο Ελληνικός Στρατός κλήθηκε να σχεδιάσει μια ειδική επιχείρηση απεμπλοκής Ελλήνων που ζουν εκεί, που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν όμηροι, όχι φυσικών προσώπων, αλλά των συγκυριών των εμφυλίων συρράξεων στην περιοχή. Είναι μια επιχείρηση σε απόλυτη συνεργασία με φορείς του Υπουργείου Εξωτερικών και του ΓΕΝ*». Στο πλοίο, που ήταν φορτωμένο με ανθρωπιστική βοήθεια, επέβαιναν ως πλήρωμα 20μελής ομάδα πεζοναυτών των ΟΥΚ –εφοδιασμένοι με ναυτικά φυλλάδια– και κλιμάκιο του Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών για την παροχή ιατρικής βοήθειας. Πρώτος σταθμός η Λήμνος. Η ναύλωση του πλοίου παρουσίασε δυσκολίες, αλλά επιτεύχθηκε χάρη στις συντονισμένες ενέργειες των Υπουργείων Εξωτερικών, Άμυνας, και Ναυτιλίας και με τη μεσολάβηση του κ. Γιώργου Ιακώβου, πρόεδρου του Εθνικού Ιδρύματος Υποδοχής και Αποκατάστασης Αποδήμων και Παλιννοστούντων Ομογενών Ελλήνων, και μετέπειτα υπουργού Εξωτερικών της Κύπρου.

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Ο Καύκασος, χώρος σημαντικών μυθολογικών αναφορών αλλά και ιστορική κοιτίδα πολλών λαών, υπήρξε συγχρόνως και μια πολυεθνική περιοχή που γεννούσε διαρκώς ένταση και συγκρούσεις. Η μετάβαση από την πολυεθνική ενιαία Σοβιετική Ένωση στα μετασοβιετικά κράτη δεν ήταν καθόλου εύκολη υπόθεση. Οι Γεωργιανοί ήταν ένας από τους λαούς που διεκδικούσαν έντονα την ανεξαρτησία τους κατά τα τελευταία χρόνια της σοβιετικής εποχής. Είχαν παίξει σημαντικό ρόλο στη σοβιετική ιστορία δίπλα στον Λένιν· ένα αυξημένο αίσθημα εθνικής υπερηφάνειας, που στις αρχές της δεκαετίας του '90 διοχετεύτηκε σε ακραίο εθνικισμό, οδήγησε τη νεοπαγή Δημοκρατία της Γεωργίας σε ανοιχτή αμφισβήτηση της αυτονομίας της Οσετίας, της Αμπχαζίας και της Ατζαρίας. Αποτέλεσμα ήταν οι διαδοχικοί πόλεμοι, πρώτα με τους Οσετούς και στη συνέχεια με τους Αμπχάζιους. Στη δίνη αυτών των πολέμων θα βρεθεί κι η ελληνική κοινότητα της Γεωργίας. Εκείνη την περίοδο στο Σοχούμι, την πιο ανθηρή πόλη των Ελλήνων του σοβιετικού Πόντου, οι εξελίξεις είχαν πάρει άσχημη τροπή. Ήδη, λίγα χρόνια πριν, περισσότεροι από 100.000 πολίτες που ανήκαν στην αναγνωρισμένη ελληνική μειονότητα είχαν καταφύγει στην Ελλάδα, την Κύπρο και τη Νότια Ρωσία. Η συνομοσπονδία των ομογενών τής πρώην ΕΣΣΔ «Ο Πόντος» σε δραματική επιστολή της προς τον τότε πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Μητσοτάκη στις 8 Φεβρουαρίου 1993 ανέφερε μεταξύ άλλων: «*Αξιότιμε κύριε πρωθυπουργέ, [...] θα θέλαμε να επιστήσουμε την προσοχή σας στη δυσχερή κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι ομογενείς [...] στην Αμπχαζία. Στη ζώ-* ➤

1. **Διασχίζοντας το Βόσπορο.** Στη γέφυρα.

2. Στην αριστερή βαρδιόλα ο Γιώργος Σαμιωτάκης.

3. Βόσπορος.

4. Με το πρώτο φως της μέρας, το VISCOUNTESS M κατέπλευσε στο Σοχούμι, σε μια πόλη ερειπωμένη· μισοβυθισμένα πλοία στο λιμάνι κι εγκαταλελειμμένα κτίρια παντού.

5. Τίποτε δεν θύμιζε την πανέμορφη πόλη της Μαύρης θάλασσας, την πιο ανθηρή πόλη των Ελλήνων του σοβιετικού Πόντου.

6. Ο πλοίαρχος Π.Ν. Βασίλειος Ντερτιλής (1950-2012). Ήταν υπεύθυνος για την οργάνωση της επιχείρησης και επικεφαλής 10μελούς ομάδας του ΓΕΕΘΑ που συνέδραμε στην τελική φάση στο Σοχούμι.

7. Τους ομογενείς υποδέχθηκε η Βιργινία Τσουδερού